

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Borgesiusstichting

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 20 oktober 2022

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij de Borgesiusstichting onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (zie Onderzoekskader 2021).

Wat gaat goed?

De visie van de Borgesiusstichting is vertaald naar ambities en doelen die zijn beschreven in het koersplan 2022-2025. Om tot dit koersplan te komen is een grondig proces doorlopen met alle stakeholders. Er zijn in het jaarplan speerpunten benoemd voor 2022-2023: opbrengsten rekenen en wereldburgerschap. Deze zien we duidelijk terug in de schoolplannen van de onderzochte scholen. Het bestuur heeft goed zicht op de onderwijskwaliteit en de fase van ontwikkeling van de scholen ten opzichte van de in het koersplan geformuleerde ambities en doelen.

Het bestuur bevordert een cultuur gericht op samenwerken, leren en verbeteren, zodat doelen en ambities samen gerealiseerd kunnen worden. Via de inrichting van professionele leergemeenschappen en ontwikkelgroepen werken de scholen en bestuur samen en wordt eigenaarschap op alle lagen in de organisatie belegd.

Er is een strakke sturing op de financiële vermogenspositie, dat was noodzakelijk om financieel gezond te blijven.

Het bestuur gaat met allerlei geledingen regelmatig in gesprek en laat zich actief informeren door de scholen tijdens schoolbezoeken, via managementrapportages en in het directieoverleg.

Basisschool Mariadonk is op voordracht van het bestuur onderzocht en gewaardeerd als een Goede school.

Wat kan beter?

De formulering van de doelen uit het koersplan 2022-2025 en het jaarplan 2022-2023 kunnen concreter en meetbaarder zodat er gericht op gestuurd kan worden en toezicht op gehouden kan worden. De kwaliteit van de verantwoording en de dialoog kan eveneens groeien wanneer doelen, opdrachten en tijdsplan concreter en meetbaarder worden opgesteld.

Verder is er nog niet altijd verbinding tussen de professionele leergemeenschappen, ontwikkelgroepen en directieoverleg. De opdracht en het mandaat van de verschillende groepen is niet overal duidelijk.

Bestuur: Borgesiusstichting

Bestuursnummer: 31017

Sector: Primair Onderwijs

Aantal scholen onder bestuur: 14

Totaal aantal leerlingen: 3464

Lijst met scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

08 KF|C1 De Steiger

11 MS|C1 De Schittering

07 BR|C1 St. Martinusschool

Lijst met scholen met ander type onderzoek

06 WV|C1 Mariadonk Onderzoek naar Goed

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad heeft aangegeven dat bepaalde informatie tijdiger aangeleverd kan worden en dat zij bij belangrijke ontwikkelingen tijdig geïnformeerd en betrokken willen worden.

Tot slot kan de informatiewaarde van een aantal onderdelen van de jaarverslaggeving kan worden verbeterd.

Wat moet beter?

Het bestuursverslag van het bestuur moet volledig zijn. Eén onderdeel van het verslag van de raad van toezicht ontbreekt, namelijk de verantwoording over het toezicht op een doelmatige besteding van de rijksmiddelen. Tevens zijn een aantal onderdelen van de jaarverslaggeving niet volledig opgenomen. Wij vertrouwen erop dat het bestuur dit in het eerstvolgende bestuursverslag herstelt.

Vervolg

Het bestuur zit in de reguliere cyclus van het bestuursgerichte onderzoek.

We hebben enkele herstelopdrachten gegeven met vertrouwen. Er is één herstelopdracht met vervolg. We gaan in de eerstvolgende jaarverslaggeving na of deze tekortkoming is hersteld.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur	9
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	10
	2.2. Afspraken over vervolgtoezicht	17
3.	Reactie van het bestuur	19

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in de periode juni - juli 2022 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij de Borgesiusstichting. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

- Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de scholen, is er sprake van deugdelijk financieel beheer én heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de scholen en draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur. Daarnaast spreken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we verificatie-activiteiten uit op school- en bestuursniveau. Daarnaast spraken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek bij de Borgesiusstichting hebben we op maat ingericht. Op 27 juni 2022 vond het eerste gesprek plaats met het bestuur als start van het onderzoek. Daarin hebben we een beeld gekregen van de bestuurlijke kwaliteit. Het beeld dat naar voren komt uit het startgesprek met het bestuur, is in grote lijnen vergelijkbaar met ons eigen beeld uit de eerste analyse van de beschikbare informatie. Op basis van deze gegevens zien we geen risico's in de besturing en voor de onderwijskwaliteit.

Daarom kiezen we ervoor om de uitvoering van de kwaliteitscyclus te verifiëren aan de hand van drie subthema's. Deze zijn afgeleid van de uitgangspunten die het bestuur hanteert voor de eigen kwaliteitszorg en zijn besturingsfilosofie:

- Verhoging van leeropbrengsten rekenen en wiskunde;
- Implementatie van Duurzaam wereldburgerschap;
- 'We doen het samen'.

Om te bepalen of het bestuur voldoende stuurt op de kwaliteit van de scholen en het financieel beheer, voeren we de volgende verificatie-activiteiten uit:

- Gesprek met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (gmr)

We spreken met een afvaardiging van de gmr over de rol van de gmr binnen de Borgesiusstichting. Dit gesprek geeft ons informatie over de betrokkenheid bij en de dialoog met de gmr over kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur (BKA3). Ook geeft dit gesprek ons informatie over de, op bestuursniveau ingezette, cultuurverandering naar een ontwikkelingsgerichte, lerende cultuur.

- Gesprek met raad van toezicht (rvt)

We voeren een gesprek met de afvaardiging van de rvt over het intern toezicht op de besturing, kwaliteitszorg en ambities waaronder financieel beheer. Dit gesprek geeft ons onderbouwing voor onze beoordeling op de standaarden BKA1, BKA2 en BKA3 wat betreft de rol van het intern toezicht.

- Gesprek met directeurs

We spreken met een afvaardiging van de directeurs over zicht en sturing op de onderwijskwaliteit, de kwaliteitscultuur en de wijze van evaluatie en verantwoorden (de standaarden BKA1, BKA2 en BKA3). Ook geeft dit gesprek ons informatie over de, op bestuursniveau ingezette, cultuurverandering naar een ontwikkelingsgerichte, lerende cultuur op het gebied van rekenen en wiskunde en Duurzaam wereldburgerschap.

- Gesprek met intern begeleiders (ib'ers)

We spreken intern begeleiders over het zicht en sturing op de onderwijskwaliteit, kwaliteitscultuur en evaluatie en verantwoording. Dit gesprek geeft ons informatie over het zicht en de sturing op de onderwijskwaliteit en de kwaliteitscultuur (de standaarden BKA1 en BKA2). Ook geeft dit gesprek ons informatie over de, op bestuursniveau ingezette, cultuurverandering naar een ontwikkelingsgerichte, lerende cultuur op het gebied van rekenen en wiskunde en Duurzaam wereldburgerschap.

- Gesprek met de professionele leergemeenschap (plg) rekenen en wiskunde

We voeren een gesprek met een afvaardiging van de plg rekenen en wiskunde over het zicht en de sturing op het rekenonderwijs en de rekenresultaten. Dit gesprek geeft ons input over het zicht en de sturing op de onderwijskwaliteit en de kwaliteitscultuur (de standaarden BKA1 en BKA2). Ook geeft dit gesprek ons informatie over de, op bestuursniveau ingezette, cultuurverandering naar een ontwikkelingsgerichte, lerende cultuur op het gebied van rekenen en wiskunde.

- Schoolbezoeken

Daarnaast gaan we in gesprek met drie scholen die zich (volgens het bestuur) in verschillende fasen bevinden voor wat betreft de ontwikkeling van de kwaliteitscultuur en de realisering van de ambities, zoals door het bestuur beschreven in het koersplan. Dit zijn basisschool De Steiger, De Schittering en de Sint Martinusschool. Deze scholen nemen ons mee in hun actuele schoolontwikkeling op het gebied van rekenen-wiskunde en in de wijze waarop zij de Borgesiusambitie 'Wereldburgerschap' doorvertalen naar de eigen visie- en planvorming. Deze verificatie-activiteiten geven ons input over de sturing op de basiskwaliteit en de kwaliteitscultuur en of het bestuur daadwerkelijk goed zicht heeft op de fasen van ontwikkeling waarin deze scholen zich bevinden. Daarnaast geven deze verificatie-activiteiten ons zicht op de doorwerking van de visie en ambities van het bestuur ten aanzien van burgerschap en rekenen en wiskunde.

	Goed
School	
o6WV Mariadonk	•

Onderzoek naar waardering Goed op basisschool Mariadonk

Het bestuur heeft basisschool Mariadonk voorgedragen als Goede school. Wij hebben dit onderzocht en komen tot dezelfde conclusie als het bestuur. Basisschool Mariadonk is als Goed gewaardeerd. We publiceren hier een apart schoolrapport over op onze website. Waar relevant verwijzen we in dit rapport naar het schoolrapport.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er zijn geen signalen over de Borgesiusstichting en de scholen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van de Borgesiusstichting als Voldoende.

De visie, ambities en doelen zijn beschreven in het koersplan 'Samen Ontwikkelen' dat met alle stakeholders via een gedegen proces tot stand is gekomen. In lijn met de besturingsfilosofie krijgen scholen ruimte om ambities en doelen door te vertalen zodat deze passen bij de eigen schoolontwikkeling. Daarbij zijn er duidelijke kaders vastgesteld.

Het bestuur heeft meer dan voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en waar de scholen staan in hun fase van ontwikkeling. Het kader dat gebruikt wordt, is daarbij richtinggevend. De speerpunten voor 2022-2023 ten aanzien van het verbeteren van de rekenopbrengsten en de uitwerking van een visie en plan van aanpak voor burgerschap komen terug in de schoolplannen van de onderzochte scholen. De aandacht voor rekenen en wiskunde volgde uit de analyses van de leerresultaten.

Er is ingezet op samen ontwikkelen door verschillende professionele leergemeenschappen en werkgroepen in te richten.

Het bestuur heeft bij het vierjaarlijks onderzoek basisschool Mariadonk voorgedragen voor onderzoek naar de waardering Goed. De zelfevaluatie van het bestuur en de school zijn hierbij geverifieerd.

Wij sluiten aan bij de zelfevaluatie van het bestuur. Daarmee laat het bestuur zien dat het meer dan voldoende zicht heeft op de kwaliteit van zijn scholen.

Het bestuur heeft ingezet op het van en met elkaar leren en heeft daarvoor verschillende professionele leergemeenschappen (plg) en werkgroepen ingericht. De effectiviteit van de plg's kan versterkt worden als voor betrokkenen duidelijker is wat de opdracht en mandaat is en er meer verbinding wordt gelegd tussen de verschillende plg's en het directeurenoverleg.

Context

De Borgesiusstichting geeft met ruim 400 professionals onderwijs aan ruim 3.400 leerlingen op 14 scholen in de West-Brabantse gemeenten Halderberge, Moerdijk en Rucphen. Er wordt een lichte stijging in het aantal leerlingen voorzien in de komende jaren. De Borgesiusstichting valt onder samenwerkingsverband Passend Onderwijs Roosendaal-Moerdijk en omgeving.

Oorspronkelijk zouden we het vierjaarlijks onderzoek in 2020 uitvoeren. Door de impact van de coronacrisis op het onderwijs en de planning van de inspectie is toen gekozen voor een compact vierjaarlijks onderzoek. Dit vond (digitaal) plaats in oktober 2020. Omdat we tijdens dit compacte onderzoek geen risico's zagen, is besloten om het vierjaarlijks onderzoek naar schooljaar 2021-2022 door te schuiven.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie, ambities en doelen op goed onderwijs

We beoordelen de standaard Visie, ambities en doelen als Voldoende, omdat het bestuur een werkend stelsel van kwaliteitszorg heeft ingericht dat het bestuur in staat stelt om de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Verder heeft het bestuur heel bewust zijn visie op goed onderwijs, samen met alle betrokkenen uitgewerkt in het koersplan 'Samen Ontwikkelen'.

Ambitieuze koersplan 'Samen Ontwikkelen'

In 2021 is het koersplan 2022-2025 door de Borgesiusstichting vastgesteld. Om tot dit koersplan te komen is een grondig proces doorlopen met alle stakeholders. In het koersplan 'Samen Ontwikkelen' is een heldere visie op goed onderwijs beschreven, met daaruit voortvloeiende doelen en ambities voor de wettelijke eisen en voor de eigen kwaliteit.

Alle betrokkenen waarmee is gesproken, kennen de ambities uit het koersplan en geven aan dat daar draagvlak voor is.

In het koersplan Samen Ontwikkelen komen naast de doelen voor de eigen organisatie ook nadrukkelijk de bestuursoverstijgende doelen naar voren, waaronder bijvoorbeeld de maatschappelijke opgaven rond gelijke kansen en passend onderwijs. Er zijn geen signalen dat het bestuur de zorgplicht passend onderwijs niet naleeft.

Aandachtspunten ten aanzien van het koersplan zijn:

- Wij vinden dat de formulering van de doelen concreter en beter meetbaar kan, zodat er gericht op gestuurd en toezicht op gehouden kan worden.
- Directeuren en intern begeleiders geven aan dat het koersplan ambitieus is. Wij vragen ons, net als zij af of alle doelen realistisch en haalbaar zijn voor alle scholen binnen het gestelde tijdspad, omdat de scholen in verschillende fasen van ontwikkeling zitten.

Speerpunten Opbrengsten rekenen en Wereldburgerschap zichtbaar

We zien de speerpunten uit het bestuursjaarplan ('Opbrengsten rekenen' en 'Wereldburgerschap') terug in de schoolplannen en jaarplannen van de onderzochte scholen. De bezochte scholen hebben een onderwijsplan rekenen waarin schooleigen ambities en gerichte interventies beschreven zijn om de opbrengsten voor rekenen te verbeteren.

Daarnaast hebben alle scholen in hun jaarplan het speerpunt Duurzaam wereldburgerschap opgenomen. Daarbij is er ruimte vanuit het bestuur om dit passend bij de fase van ontwikkeling in te vullen.

Impact van bezuinigingen

Het bestuur heeft de voorwaarden om de doelen te realiseren op orde, zowel wat betreft de kwaliteit van het onderwijs als de financiële randvoorwaarden hiervoor. Er was volgens het bestuur noodzaak tot een strakkere sturing in verband met de teruglopende financiële vermogenspositie. Daarvoor is een proces van bezuiniging gedurende het schooljaar 2021-2022 ingezet, dat een vervolg krijgt in 2022-2023. Deze bezuinigingen kwamen onverwacht.

Verschillende betrokkenen hebben aangegeven dat ze zijn 'overvallen' door de onverwachte aanpassingen gedurende het jaar, waardoor er formatie ingeleverd moet worden. Ook bij het ib-netwerk en plg's heeft dit tot onrust geleid. Dit heeft impact op het personeel binnen de scholen en er is zorg bij directie en ib-ers dat dit ook een negatief effect kan hebben op de onderwijskwaliteit.

De plannen van de plg's voor 2022-2023 waren al goedgekeurd. Deze plannen waren opgesteld op basis van de eerder begrote middelen. Er zijn zorgen bij directeuren, plg en ib-ers of de geformuleerde ambities wel gerealiseerd kunnen worden. Door de vermindering van middelen en daardoor beperktere inzet van personeel moeten plannen bijgesteld worden.

Er is gecommuniceerd door het bestuur aan ouders dat dit geen effect zou hebben op het onderwijs en de ondersteuning. De ib-ers waarmee gesproken is geven aan dat ondersteuning die al langer liep of was toegezegd aan ouders soms niet meer ingevuld kan worden. De ib-ers moeten dan een lastige boodschap overbrengen aan ouders. Wij vinden dat hierover transparant en duidelijk gecommuniceerd moet worden.

Er wordt door alle betrokkenen waarmee gesproken is aangegeven dat voor hen duidelijk is waarom er bezuinigd moest worden. Maar de wijze waarop dit proces door het bestuur doorlopen is, had beter gekund.

Stimuleringspunten continuïteitsparagraaf

De informatiewaarde op onderstaande onderdelen kan nog worden verbeterd in volgende bestuursverslagen. Wij vragen het bestuur om hier meer oog voor te hebben.

De toelichting bij de meerjarenbegroting kan informatiever

Het is belangrijk dat besturen hun financiële toekomst goed in beeld hebben en hun uitgaven aanpassen aan hun inkomsten. Daarom is het verplicht om zowel een meerjarenbalans als een meerjarenraming van baten en lasten in het bestuursverslag op te nemen. Zo kunnen belanghebbenden zien dat het bestuur op een juiste manier begroot en er blijk van geeft te weten wat haar in de toekomst staat te wachten. De informatiewaarde van de toelichting die het bestuur in haar bestuursverslag geeft kan volgens ons worden verbeterd.

Beschrijf beheersmaatregelen concreter

Wij vinden het belangrijk dat belanghebbenden kunnen zien wat het bestuur doet om risico's te voorkomen en wat ze doet om het negatieve effect zo klein mogelijk te houden als het risico zich inderdaad voordoet. Wij zagen dat deze aspecten in algemene termen zijn beschreven in het bestuursverslag en roepen het bestuur op in volgende bestuursverslagen concreter te benoemen om welke beheersmaatregelen het precies gaat.

Beleidsrijke meerjarenbegroting

Bij de meerjarenbegroting is het belangrijk dat er (financiële) middelen aan de strategische doelen zijn gekoppeld. Wij zien dit echter beperkt terug in de meerjarenbegroting. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende meerjarenbegroting meer aandacht aan te geven.

BKAz Uitvoering en kwaliteitscultuur

We beoordelen de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur als Voldoende omdat het bestuur, samen met de scholen, de doelen realiseert en zo nodig bijstuurt. Hierbij bevordert het bestuur een cultuur van gezamenlijk leren en verbeteren van het onderwijs.

Goed zicht op onderwijskwaliteit

Het bestuur houdt cyclisch zicht op de kwaliteit van de scholen. Hiervoor gebruikt het verschillende instrumenten waaronder schoolbezoeken en (opbrengst)gesprekken. Met behulp van een jaarplan en kwaliteitskalender stuurt het bestuur op het bereiken van de doelen en ambities en waar nodig, stuurt het bestuur bij. Om de basiskwaliteit te waarborgen, hanteert het bestuur een 'continuüm' met interventies. Deze interventies klimmen op van 'meer volgen' naar 'meer sturen'.

Tijdens de verificatie-activiteiten op de scholen is gebleken dat het bestuur goed zicht heeft op de onderwijskwaliteit op zijn scholen en de ontwikkelfase waarin de scholen zich bevinden. Het bestuur daagt de scholen uit om de onderwijskwaliteit en veiligheid te monitoren, analyseren en verbeterpunten of innovatieve ideeën op te pakken. De focus ligt daarbij altijd eerst op de basis in orde hebben en het realiseren van de doelen gericht op de wettelijke basiskwaliteit. Het bestuur bespreekt regelmatig met de directie en intern begeleider de onderwijskwaliteit en checkt deze tijdens zijn schoolbezoeken. De leidraad daarbij is een door het bestuur opgesteld kwaliteitskader met indicatoren van de onderwijskwaliteit, gebaseerd op de standaarden van de inspectie.

Er wordt door het bestuur aangegeven of de kwaliteit *goed*, *voldoende*, *risicovol* of *onvoldoende* is. De omschrijving *risicovol* 'doet wat met het team' is door verschillende gesprekspartners aangegeven. Een andere naamgeving, bijvoorbeeld 'is in ontwikkeling' zou misschien meer recht doen aan het feit dat er vaak al hard gewerkt wordt aan het item, maar dat nog niet voldaan is aan de kwaliteitseisen. Een nadere onderbouwing en een terugkoppeling aan het team van deze waarderings door het bestuur wordt op prijs gesteld.

De opbrengstrapportages worden besproken net als de voorgenomen interventies om de ambities en doelen te behalen. Het bestuur geeft ruimte aan de school voor het inzetten van interventies, geeft feedback en stuurt als het nodig is bij.

Het bestuur maakt gebruik van kwaliteitskaarten waarin de basiskwaliteit is geformuleerd en die richting geven aan de scholen. In het directeurenoverleg worden de schoolontwikkeling en de bredere ontwikkelingen binnen het bestuur ook collectief geëvalueerd.

Daarnaast worden er financiële kwartaalgesprekken gevoerd. De directeuren zijn in principe verantwoordelijk voor hun eigen begroting. Zij hebben daar sinds enkele jaren beter zicht op. Eerder werd veel centraal aangestuurd en was er weinig zicht op de voor de school beschikbare financiële middelen. De directeuren waarmee gesproken wordt geven aan dat ze daardoor ook beter zicht hebben op de eigen situatie en beter kunnen sturen.

Sturing op onderwijskwaliteit en resultaten: rekenen-wiskunde en Burgerschap

Voor rekenen-wiskunde signaleert het bestuur (net als wij) dat de opbrengsten bestuursbreed dalen en onder het landelijk gemiddelde liggen. Hierop ondernam het bestuur actie door onder meer een professionele leergemeenschap in te richten voor de rekencoördinatoren en door in de professionele leergemeenschap voor groep 8-leerkrachten de focus op rekenen-wiskunde te leggen. Tijdens het gesprek met de professionele leergemeenschap rekenen werd aangegeven dat het bestuur het samen van en met elkaar leren stimuleert en dat er geïnvesteerd wordt in de professionalisering op het gebied van rekenen. Op de onderzochte scholen was een onderwijsplan rekenen beschikbaar waarin is beschreven wat de opbrengsten en ambities zijn en op welke manier daaraan gewerkt wordt.

Het bestuur heeft in haar koersplan als kernambitie opgenomen “Wij als duurzame wereldburger”. Er zijn doelen opgenomen voor de komende jaren voor alle scholen zodat zij doelgericht, samenhangend en herkenbaar daaraan gaan werken. Het bestuur heeft aangegeven dat de scholen ten aanzien van burgerschap in verschillende ontwikkelfasen zitten. Het zicht van het bestuur hierop hebben we geverifieerd tijdens de schoolbezoeken en daarbij hebben we geconstateerd dat het bestuur de fase van ontwikkeling goed in beeld heeft. Wij delen de zorgen van de directeuren of de gestelde ambities binnen het gestelde tijdpad door alle scholen gehaald kunnen worden. Bijvoorbeeld omdat andere speerpunten zoals 'de basis op orde' prioriteit hebben of andere randvoorwaarden niet optimaal aanwezig zijn. Deze scholen kunnen dat aangeven in hun jaarplan en bespreken met het bestuur.

'We doen het samen'

Het bestuur wil een kwaliteitscultuur ontwikkelen waarbinnen professionals vanuit een open, leergierige en onderzoekende grondhouding het onderwijs samen duurzaam versterken en actief inspelen op de veranderingen in de samenleving. De inrichting van professionele leergemeenschappen is een voorbeeld dat past binnen de visie van het bestuur op leren en ontwikkelen: 'we doen het samen'. De inrichting van de professionele leergemeenschappen en werkgroepen wordt gewaardeerd door de directeuren, intern begeleiders en afgevaardigden van de professionele leergemeenschap

rekenen waarmee gesproken is en ze voorzien in een behoefte tot samen ontwikkelen en uitwisselen. Er wordt verwacht dat alle scholen iemand afvaardigen. Voor kleine scholen is dat een uitdaging, maar ze zien de kracht en waarde van de plg's en werkgroepen en willen daar graag deel van uit maken.

Er zijn enkele aandachtspunten rondom de professionele leergemeenschappen:

- Al langer bestaande en nieuwe professionele leergemeenschappen hebben overlappende doelen. Er is behoefte aan een duidelijke taak en opdracht. Het bestuur kan hier koers en richting aan geven.
- De verbinding tussen de verschillende professionele leergemeenschappen en werkgroepen kan verbeterd worden.
- Directeuren zijn niet altijd op de hoogte van de verschillende opdrachten en de fasen van ontwikkeling van de professionele leergemeenschappen en hoe deze zich verhouden tot het directiebestuur, waar besluitvorming ligt en wie waarvoor mandaat heeft.

Ontbreken van verantwoording doelmatige bestedingen

Het is belangrijk dat het geld dat het bestuur van de overheid krijgt doelmatig wordt besteed aan het onderwijs. De raad van toezicht moet daarop toezien. Hij moet zich in het bestuursverslag verantwoorden over de manier waarop hij uitvoering gaf aan deze taak. De informatie hierover ontbrak in het bestuursverslag over 2020. Het bestuur krijgt hiervoor een herstelopdracht.

Daarnaast zien we dat de raad van toezicht in het bestuursverslag over 2020 weliswaar verslag van zijn werkzaamheden doet, maar te beperkt. Uit het verslag van de raad van toezicht wordt onvoldoende duidelijk hoe hij het bestuur ondersteunt bij beleidsvraagstukken en (indien van toepassing) financiële problematiek en welke resultaten hij met het toezicht heeft bereikt. Daarvoor krijgt het bestuur een herstelopdracht met vertrouwen.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

We beoordelen de standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog als Voldoende, omdat het bestuur de laatste stap van de kwaliteitscyclus aantoonbaar uitvoert.

Evalueren is verankerd in de kwaliteitscyclus

Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat met alle geledingen systematisch geëvalueerd wordt en er een actieve dialoog is gevoerd over het koersplan, de meerjarenbegroting, jaarplannen en personeelsbeleid.

Het bestuur staat aan het begin van een nieuwe beleidscyclus. Er is een ambitieus koersplan 2022- 2025 vastgesteld.

Een aandachtspunt is dat de doelen uit het koersplan 2022-2025 en het jaarplan 2022-2023 concreter en beter meetbaar kunnen worden geformuleerd zodat er gericht kan worden gestuurd en toezicht op kan worden gehouden.

Weerstandsvermogen op peil

De beschikbare (financiële) middelen dragen bij aan de realisatie van de door het bestuur gestelde doelen. Door een teruglopende vermogenspositie was er noodzaak om te werken aan gezonde financiële basis en een aangepast financieel beleid. Er is in 2022 een nieuw begrotings- en formatiebeleid vastgesteld en er zijn gedurende het schooljaar bezuinigingsmaatregelen getroffen. Met de aangepaste en vastgestelde meerjarenbegroting is het weerstandsvermogen in 2023 weer op peil.

Dialogoog met medezeggenschapsraad en intern toezicht functioneert

Over de onderwijskwaliteit legt het bestuur verantwoording af aan de raad van toezicht (rvt) en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (gmr). De gmr heeft structureel overleg met het dagelijks bestuur. De gmr bezoekt in duo's ook jaarlijks alle medezeggenschapsraden op de scholen en haalt daar informatie op en wisselt ervaringen uit. De gmr wordt gefaciliteerd door het bestuur en heeft een eigen budget voor scholing, begeleiding en activiteiten. De notulen van de gmr zijn in principe openbaar maar er is op dit moment geen centrale plek op bijvoorbeeld de website van de Borgesiusstichting waar deze zichtbaar zijn. Het bestuur zou dat kunnen faciliteren. De gmr en rvt ontmoeten elkaar op dit moment één keer per jaar, maar dat zal vanaf komend schooljaar twee keer per jaar worden. De gmr en rvt leggen over hun activiteiten verantwoording af in het bestuursverslag.

Ten aanzien van de verslaglegging hebben wij enkele aandachtspunten:

Verantwoording Passend onderwijs kan beter

Passend onderwijs voor iedere leerling die dat nodig heeft, is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs, ook al vanwege kansengelijkheid. De Borgesiusstichting streeft naar inclusiever onderwijs, dat is volgens enkele gesprekspartners spannend naar de toekomst toe. Er wordt in beeld gebracht welke scholen leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte hebben, zodat daar extra middelen naar toe (kunnen) gaan. De financiële situatie vraagt om een herverdeling van beschikbare middelen en daarbij was het noodzaak dat er in twee jaar tijd 'gedownsized' wordt. Het bestuur geeft in het jaarverslag in onvoldoende mate aan waaraan het geld dat zij van het samenwerkingsverband ontving is besteed en wat het effect hiervan is geweest op de leerlingen om wie het gaat.

De verantwoording over passend onderwijs kan aangescherpt worden door het effect van het beleid te benoemen, en aan te geven in hoeverre de specifieke doelen uit het ondersteuningsplan zijn gerealiseerd. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende bestuursverslagen meer aandacht aan te geven.

Onderdelen bestuursverslag ontbreken

Wij verwachten van besturen dat zij goed zicht hebben op hun omgeving. Daaronder vallen ook de risico's die mogelijk op het pad van het bestuur komen. Van een bestuur verwachten wij dat zij systematisch stilstaat bij het benoemen van risico's en dat de risico inventarisatie binnen de organisatie is verankerd. Laat daarnaast zien hoe het bestuur het risicobeheerssysteem in de praktijk toepast en waar nodig aanpast. Het bestuur krijgt daarvoor een herstelopdracht.

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht

We wijken bij de Borgesiusstichting voor het vervolgtoezicht niet af van de reguliere termijn van vier jaar. De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur enkele herstelopdrachten, die in onderstaand schema staan vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
De standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur BKAz is Voldoende, maar we geven voor twee onderdelen van de standaard een herstelopdracht. Het bestuur verantwoordt zich onvoldoende over de doelmatige besteding van rijksmiddelen (art. 17c lid 1 onder e WPO).	<i>Herstelopdracht met vervolg</i> Het bestuur zorgt ervoor dat de RvT in de eerstvolgende jaarverslaggeving verantwoording aflegt over het toezicht op een doelmatige besteding van rijksmiddelen.	Wij gaan in de eerstvolgende jaarverslaggeving na of deze tekortkoming is hersteld.
De RvT legt geen verantwoording af over welke resultaten er met het toezicht zijn bereikt (Art. 4, lid 4 Rjo - Bijlage 3 en Art. 3f Rjo)	<i>Herstelopdracht met vertrouwen</i> Het bestuur zorgt ervoor dat de RvT in de eerstvolgende jaarverslaggeving verantwoording aflegt over welke resultaten er met het toezicht zijn bereikt.	Wij vertrouwen erop dat het bestuur de onvolledige onderdelen in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.
De standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog BKAz is Voldoende, maar voor een onderdeel wordt een herstelopdracht gegeven. Er wordt geen volledige beschrijving gegeven over de inrichting, werking, resultaten en aanpassingen van het interne risicobeheersings- en controlesysteem (Art. 4, lid 4 Rjo)	<i>Herstelopdracht met vertrouwen</i> Het bestuur zorgt ervoor dat een volledige beschrijving over de inrichting, werking, resultaten en aanpassingen van het interne risicobeheersings- en controlesysteem in de eerstvolgende jaarverslaggeving is opgenomen.	Wij vertrouwen erop dat het bestuur de onvolledige onderdelen in de eerstvolgende jaarverslaggeving opneemt.

De reden dat wij het herstel grotendeels overlaten aan het bestuur is dat we constateren dat het bestuur op dit moment in staat is de kwaliteit van het onderwijs voldoende te waarborgen.

3. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg.

Het bestuur van de Borgesiusstichting is tevreden met het eindoordeel 'voldoende' voor de bestuurlijke standaarden visie, ambities en doelen, uitvoering en kwaliteitscultuur en evaluatie verantwoording en dialoog. Het bestuur kan zich grotendeels vinden in de conclusies van de Inspectie van het Onderwijs en zal hieronder een toelichting geven.

Het is fijn dat wordt bevestigd dat voor het koersplan een grondig proces is doorlopen met stakeholders en de doorvertaling ervan is terug te zien in de plannen op schoolniveau. Dit geldt eveneens voor het goed zicht hebben op de onderwijskwaliteit van onze scholen in relatie tot de ontwikkelingsfasen van de scholen en het koersplan. Er is begrip voor het advies van de inspectie om de doelen concreter en meetbaarder te maken. Tegelijkertijd wordt gemerkt dat dit op gespannen voet staat met de eigenheid die onze scholen willen behouden. Het vinden van de juiste balans hiertussen is essentieel. Het hebben en houden van de dialoog met alle geledingen in en om onze scholen is van groot belang om ontwikkeling te blijven stimuleren.

Naast het feit dat afgelopen jaren hard is gewerkt aan het neerzetten van kwaliteitszorg op stichtingsniveau, heeft zich tevens een beginnende kwaliteitscultuur ontwikkeld waar het bestuur met de dag trotser op wordt. Uiteraard verdient dit nog aandacht, maar de contouren van een kwaliteitscultuur gericht op eigenaarschap, samenwerken, leren en ontwikkelen, staan. Op basis daarvan zullen de leernetwerken met onze (toekomstige) professionals zich steeds verder ontwikkelen aan de hand van onze koers.

Ondanks het feit dat de strakkere sturing op de vermogenspositie van De Borgesiusstichting een behoorlijke impact heeft op school- en stichtingsniveau wat betreft relatie, proces en resultaat, wordt de creativiteit en het doorzettingsvermogen waarmee deze uitdaging wordt aangegaan enorm gewaardeerd. De aandachtspunten uit het begrotingsproces zijn inmiddels omgezet in acties om meer transparantie en duidelijkheid te bieden voor onze scholen. Uiteraard zal De Borgesiusstichting de aandachtspunten met betrekking tot de jaarverslaglegging ter harte nemen om hierin een verbeterslag door te maken. Tevens zullen de acties die hebben geleid tot een betere, transparantere communicatie met de Raad van Toezicht en de GMR worden gecontinueerd.

Het bestuur wil van deze gelegenheid gebruik maken om de inspecteurs te bedanken voor de flexibiliteit, positief-kritische houding en openheid gedurende de onderzoeksperiode. Tevens wordt veel waardering uitgesproken voor het lef en doorzettingsvermogen waarmee Mariadonk het predicaat goed heeft weten te behalen. Tot slot, veel dank aan onze professionals in en om de scholen, die vanuit betrokkenheid voor de ontwikkeling van onze kinderen het onderwijs iedere dag opnieuw een beetje beter vormgeven. We blijven kansrijk ontwikkelen!

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

